

V arstvo pred jabolčnim zavijačem in listnim ušem

Mag. Jože Miklavc*, univ. dipl. inž. kmet., Boštjan Matko*, univ. dipl. inž. kmet.

Jabolčni zavijač

Klimatske spremembe, s katerimi se sadjarji srečujejo v zadnjih letih, najbolj vplivajo na pojav škodljivcev jablane. V zadnjih letih opažamo večjo škodo od jablanovega zavijača. Prav zaradi zgodnejšega pojava prvih metuljčkov jabolčnega zavijača in večjega odstotka začrvavljenih plodov v času obiranja smo v okviru delovanja opazovalno-napovedovalne službe v zadnjih letih število priporočenih škropljenj za uspešno zatiranje z insekticidi proti jabolčnemu zavijaču z nekdanjih treh (v obdobju 1966 - 1996) povečali na šest v letu 2006 in sedem v 2007. Razloge ali vzroke za to vidimo v zelo ugodnih vremenskih razmerah za razvoj jabolčnega kakor tudi drugih vrst zavijačev in v popuščanju učinkovitosti posameznih kemičnih pripravkov.

Prvi metuljčki jabolčnega zavijača običajno izletajo že ob koncu meseca aprila. Kot prag škodljivosti pri prvi generaciji upoštevamo 2 % črvivih plodov, pri drugi pa 1 % črvivih plodov. V nasadih, kjer je bil v preteklih letih prag škodljivosti močno presežen (nad 5 %), je smiselno kemično zatiranje kombinirati z uporabo metode zbežanja. Tik pred pojavom prvih metuljčkov jabolčnega zavijača je potrebno obesiti dispenzorje RAK3 (več o feromonskih dispenzorjih je napisano v marčevski številki na str. 6; op. urednice). V takšnih nasadih je še vedno potrebno izvesti dodatno še 5 do 6 aplikacij z insekticidi, poudarek je potreben na zatiranju prvega rodu.

*Specialista za varstvo rastlin
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Kmetijsko gozdarski zavod Maribor
Vinarska 14, 2000 Maribor

Prvo zatiranje jabolčnega zavijača izvedemo, ko vsota učinkovitih temperatur s pragom 10° C preseže vrednost 250°, in sicer z insekticidi iz skupine zaviralcev razvoja žuželk (match, nomolt) ali insekticidi MAC skupine (mimic, runner) ali s calypsom ali s stewardom. Pripravek steward priporočamo v nasadih, kjer je populacija jabolčnega zavijača šibka in kjer ni bilo ob obiranju več kot 1 % črvivih plodov. Rok za uporabo kontaktnih insekticidov na osnovi aktivne snovi diazinon (basudin 600 EW, diazol 50 EW, diazinon 20) in insekticida pyrinex bo, ko bo vsota učinkovitih temperatur znašala 350° C. Insekticidi na osnovi aktivne snovi diazinon imajo tudi odlično delovanje na ličinke ameriškega kaparja in na krvavo uš, zato ga priporočamo v tistih nasadih, kjer je prišlo do prerazmnožitve obeh škodljivcev. Ličinke prvega rodu ameriškega kaparja je potrebno zatirati ob koncu meseca maja. Dober učinek lahko pričakujemo samo ob temeljitem škropljenju z večjo količino vode.

Glede izkušnje iz leta 2007 lahko tudi v letošnjem letu pričakujemo, da bo prišlo ob koncu meseca junija do prepletanja prve in druge generacije jabolčnega zavijača. V tem primeru bomo priporočali ponovitev škropljenja z insekticidi iz skupine zaviralcev razvoja žuželk IRI (match, nomolt), MAC skupine (runner, mimic) ali pripravkov calypso ali steward. V nasadih, kjer je v preteklih letih jabolčni zavijač povzročal veliko škodo, priporočamo redno dodajanje polovičnega odmerka virusnega pripravka madex, ki povzroča fiziološko oslabeitev populacije jabolčnega zavijača.

Drugi rod jabolčnega zavijača začnemo zatirati z insekticidi iz skupine zaviralcev razvoja insektov (IRI, MAC, calypso in steward) konec tretje deкаде junija, medtem ko s kontaktnimi insekticidi (samo pripravek pyrinex) konec prve deкаде julija. Škropljenje bo potrebno

ponoviti po štirinajstih dneh, saj je let drugega rodu jabolčnega zavijača zelo razvlečen. V zadnjih letih smo ujeli zadnje metuljčke jabolčnega zavijača na feromonsko vabo še v prvi dekadi meseca septembra. Še posebej bodo škropljenja upravičena v primeru zelo močnih ulovov metuljčkov na feromonske pasti v sredini meseca avgusta.

V poletnih mesecih moremo paziti na pojav zavijačev lupine sadja. Najpogosteje se pojavljajo tri vrste zavijačev lupine sadja; sadni zavijač, rjavi sadni lupinar in pasasti sadni lupinar. Proti omenjenim vrstam škropimo samo v primeru, če je prag škodljivosti presežen. V poletju le-ta znaša 5 - 6 gosenic na 100 pregledanih poganjkov ali 1 do 2 poškodovana plodova na 100 pregledanih poganjkov. Škropimo z istimi insekticidi, kot zatiramo jabolčnega zavijača.

Listne uši

V poletnih mesecih prihaja pogosto do prerazmnožitve listnih uši. V nasadih, kjer je prag škodljivosti za posamezno vrsto presežen, je mogoče uporabiti kloroniko-

Preglednica 1: Prag škodljivosti za listne uši

	pred cvetenjem	po cvetenju
zelena jablanova uš	10 do 15 kolonij	8 do 10 kolonij
jablanova uš šiškarica	3 do 5 kolonij	5 do 8 kolonij
mokasta jablanova uš	1 do 2 koloniji	1 do 2 koloniji

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice
Jurovska cesta 21, 2230 LENART
Elektronska pošta: radio@radio-rsg.si
Tel. 02/729 0220
www.radio-rsg.si

Jablanova mokasta uš – deformiran plod in listki; foto: arhiv revije Sad.

Kolonija mokaste jablanove uši na spodnji strani lista; foto: arhiv revije Sad.

Zelena listna uš - povečano - in kolonija zelene jablanove uši (desno). Foto: J. Miklavc in M. Maležič.

tinilne pripravke (actara 25 WG, mospilan, confidor SL 200, kohinor SL 200 in calypso SC 480) in pirimor 50 WG, ki ima odlično stransko delovanje tudi na krvavo uš. Stransko delovanje na listne uši imajo še pripravki basudin 600 EW, diazol 50 EW in diazinon 20. Pragovi škodljivosti za listne uši so prikazani v preglednici 1.

Zatiranje rdeče sadne pršice v poletnih mesecih

V poletnih mesecih moramo biti pozorni na pojav rdeče sadne pršice. Visoke temperature zraka v poletnih mesecih zelo ugodno vplivajo na hiter razvoj rdeče sadne pršice. Njihovo prisotnost na listju

zlahka ugotovimo, saj postanejo napadeni listi sivorumeni, nato pa bronaste barve. Uporaba akaricidov, kot so demitan, ortus, vertimec, milbeknock in envidor, je potrebna samo v primeru, če je prag škodljivosti presežen. Prag škodljivosti znaša v mesecu juniju 5 gibljivih stadijev na list, v juliju šest

do osem in v avgustu dvanajst do petnajst. Rdeča sadna pršica ima učinkovite naravne sovražnike, to so plenilske pršice iz družine Phytoseiidae. Imajo sposobnost držati rdečo sadno pršico pod pragom škodljivosti.

Naj na koncu še omenimo, da je mogoče brezplačno prebrati vsa Obvestila o varstvu sadnega drevja kot tudi Obvestila o varstvu vinske trte, ki jih izdaja Kmetijsko gozdarski zavod Maribor na spletni strani: <http://www.kmetijski-zavod.si/> ali pa na spletni strani FITO INFO <http://www.fito-info.bf.uni-lj.si/Fito2/index.asp>, kjer lahko ob naših obvestilih preberete še obvestila, ki jih izdajajo drugi Kmetijsko gozdarski zavodi in inštituti. ■